

ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТІ ПОНЯТТЯ «СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС» У КОНТЕКСТІ ЕТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ РОБОТИ ОБЛІКОВЦІВ І АУДИТОРІВ

©2023 КРИВОРУЧКО М. Ю.

УДК 147:[377:657.6
JEL: A13; M14

Криворучко М. Ю. До проблеми визначення суті поняття «суспільний інтерес» у контексті етичної складової роботи обліковців і аудиторів

Стаття присвячена дослідженню суті поняття «суспільний інтерес» у контексті етичної складової роботи обліковців і аудиторів. У процесі підготовки статті використано такі загальнонаукові методи, як узагальнення, аналіз, синтез, табличний і монографічний методи. За результатами дослідження встановлено, що центральне місце в професійній етиці бухгалтера й аудитора посідає поняття «суспільний інтерес». Міжнародна федерація бухгалтерів формулює мету власної діяльності як служіння суспільному інтересу, який визначає як чисту вигоду та процедурну строгість в інтересах суспільства (в широкому розумінні) стосовно дій, рішень і політик. Визначено, що суспільний інтерес – багатовимірне та багатопланове поняття, яке охоплює широке коло зацікавлених осіб (у цьому проявляється «суспільність» інтересу), а також цінності, прагнення, сподівання стейкхолдерів щодо підвищення рівня економічної визначеності, збереження економічних ресурсів власників, підвищення рівня ефективності корпоративного управління в публічній сфері, збереження природних ресурсів. У статті акцентовано увагу на тому, що питання визначення суті суспільного інтересу залишається недостатньо дослідженим. У Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» поняття «суспільний інтерес» не визначено, проте має місце виокремлення категорії підприємств, які становлять суспільний інтерес. До таких підприємств застосовуються підвищені вимоги щодо розкриття звітності та підтвердження її достовірності. Сучасні дослідження результатів діяльності підприємств суспільного інтересу дозволяють стверджувати про наявність проблем з ефективністю використання ресурсів, дотриманням законодавства у сфері обліку та звітності. Дана проблематика набуває особливої актуальності у світлі того, що підприємства публічного інтересу становлять ядро економічного розвитку національної економіки. Окреслено напрями подальших наукових розвідок – аналіз відображення суспільного інтересу у звітності відповідної категорії підприємств різних галузей економічної діяльності, організаційно-правових форм і різної форми власності.

Ключові слова: Міжнародна федерація бухгалтерів, професійна етика, облік і аудит, суспільний інтерес, стейкхолдери.

Табл.: 4. **Бібл.:** 14.

Криворучко Михайло Юрійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, управління та адміністрування, Черкаський державний бізнес-коледж (вул. В. Чорновола, 243, Черкаси, 18028, Україна)

E-mail: misha2005@ua.fm

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6150-864X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAG-8491-2021>

UDC 147:[377:657.6
JEL: A13; M14

Kryvoruchko M. Yu. On the Problem of Defining the Essence of the Concept of «Public Interest» in the Context of the Ethical Component of the Work of Accountants and Auditors

The article is devoted to the study of the essence of the concept of «public interest» in the context of the ethical component of the work of accountants and auditors. In the process of preparing the article, such general scientific methods as generalization, analysis, synthesis, tabular, and monographic methods were used. According to the results of the study, it is found that the central place in the professional ethics of an accountant and auditor is occupied by the concept of «public interest». The International Federation of Accountants formulates the purpose of its activities as service to the public interest, which is defined as net benefit and procedural rigor in the public interest (in the broad sense) in relation to actions, decisions, and policies. It is defined that public interest is a multidimensional and multi-level concept that covers a wide range of stakeholders (this is the manifestation of the «publicity» of interest), also the values, aspirations, and expectations of stakeholders to increase the level of economic certainty, preserve the economic resources of owners, increase the level of efficiency of corporate governance in the public sphere, and preserve natural resources. The article focuses on the consideration that the issue of determining the essence of public interest remains insufficiently studied. The Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» does not define the concept of «public interest», but there is a distinction between the categories of enterprises that are of public interest. Such enterprises are subject to increased requirements for disclosure of reporting and proving its reliability. Contemporary studies of the results of activities of public interest enterprises allow us to assert that there are problems with the efficiency of the use of resources, compliance with legislation in the field of accounting and reporting. These problems are of particular relevance in the light of the fact that enterprises of public interest constitute the core of the economic development of the national economy. The directions of further scientific research are outlined, i. e. the analysis of the reflection of public interest in the reporting of the relevant category of enterprises in various sectors of economic activity, organizational and legal forms and different forms of ownership.

Keywords: International Federation of Accountants, professional ethics, accounting and auditing, public interest, stakeholders.

Tabl.: 4. **Bibl.:** 14.

Kryvoruchko Mykhailo Yu. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Economics, Management and Administration, Cherkasy State Business College (243 V. Chornovola Str., Cherkasy, 18028, Ukraine)

E-mail: misha2005@ua.fm

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6150-864X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAG-8491-2021>

Сучасне господарське життя характеризується високим рівнем складності та високою швидкістю здійснення транзакцій. Процеси глобалізації та цифровізації поглиблюють наслідки соціально-економічних криз, обумовлених викликами світового рівня, такими як пандемія COVID-19, військові конфлікти тощо. Подібні виклики посилюють актуальність урахування суспільного інтересу – інтересів широкого кола стейкхолдерів (власників, інвесторів, бізнес-партнерів, місцевої громади тощо).

У світі врахування суб'єктами господарювання в процесі власної діяльності суспільного інтересу постає питання етичної складової професії обліковця та аудитора. Професійна етика є міждисциплінарною сферою практичної діяльності, формування відповідних компетентностей у даній царині знань відбувається поступово, в процесі навчання та набуття досвіду.

Проблема етичної складової діяльності у сфері обліку й аудиту посідає чільне місце в роботах таких дослідників, як Г. Гаман, М. Зінченко, О. Ромашко, С. Семенова, О. Фоміна, Л. Чижевська та інших.

Незважаючи на висвітлення у наукових дослідженнях проблематики професійної етики бухгалтерів і аудиторів, питання визначення суті поняття «суспільний інтерес» потребує наукового аналізу, враховуючи його багаторівневність і багатовимірність.

Метою статті є дослідження суті поняття «суспільний інтерес» у контексті етичної складової роботи обліковців і аудиторів.

У рамках дослідження використано загальнонаукові методи – узагальнення, систематизація, аналіз, синтез, табличний і монографічний методи. Дослідження містить огляд науково-методичних джерел, присвячених професійній етиці бухгалтера й аудитора. Проаналізовано підходи Міжнародної федерації бухгалтерів до етичної складової облікової професії, окремо – сутність поняття «суспільний інтерес», його багаторівневність і багатовимірність.

Професійна етика бухгалтерів і аудиторів – складна та об'ємна галузь діяльності, тісно пов'язана із інтересами широкого кола зацікавлених сторін, яке може бути представлене правовою системою, бухгалтерською спільнотою та суспільством загалом. Важливість етичного компоненту в роботі обліковців і аудиторів підтверджується розробкою відповідних стандартів і їх кодифікацією [1, с. 99].

У дослідженні О. Фоміної, О. Ромашко та С. Семенової акцентується увага на підвищенні ролі соціальної відповідальності вітчизняних фахівців-обліковців, особливо в період загострення соціально-економічних криз. Авторки виокремлюють професійну та морально-етичну складові становлення бухгалтера, вимоги до яких зростають в умовах цифровізації та автоматизації обліку. Результати аналізу дозволили авторкам дійти висновку про існування проблем із дотриманням положень етичних правил професійної

поведінки, що підтверджується зростанням кількості порушень і зловживань у сфері державної та комунальної власності протягом 2020–2021 рр. – періоду коронакризи [2].

Г. Гаман і М. Зінченко вказують на суспільну значущість професії бухгалтера, що обумовлює необхідність діяти в суспільних інтересах. Авторки звертають увагу на зниження довіри та престижу бухгалтерської професії у зв'язку з недосконалістю державного регулювання, кризою моральних норм і низьким впливом релігії та культури на професійну діяльність в Україні. Акцентується увага на необхідності зміни підходів до формування відповідних компетентностей у процесі навчання [3, с. 176].

Професійна етика бухгалтера й аудитора розглядається в контексті сталого розвитку, а саме: досягнення таких його цілей, як: зниження рівня бідності; якісна освіта; гендерна рівність; гідна праця та економічне зростання; зниження нерівності; відповідальне споживання та виробництво; мир, справедливість та міцні інституції; партнерство заради досягнення цілей. До сфер зміцнення сталого зростання шляхом здійснення діяльності бухгалтерів можна віднести зусилля щодо розробки нових програм діяльності, висвітлення ризиків, пропонування альтернатив [4, с. 50].

Освіта відіграє важливу роль у процесі формування компетентностей, пов'язаних зі здатністю діяти на основі етичних міркувань. Розуміння професійної діяльності у сфері обліку й аудиту як виконання ролі щодо надання впевненості, забезпечення довіри та взаєморозуміння між економічними агентами покликане посилити соціальну відповідальність бізнесу.

У процесі здійснення власної діяльності фахівці-обліковці зіштовхуються з різними видами морально-етичних дилем, суть яких зводиться до протиріччя між досягненням підприємством економічної ефективності (максимізація прибутку та мінімізація витрат) і захистом суспільних інтересів. Іншими словами, професія обліковця – це не лише інтелектуальний виклик, пов'язаний з виконанням безпосередніх трудових функцій, а й моральний виклик, пов'язаний із вибором між особистим інтересом (визначається зацікавленістю в задоволенні потреб керівництва компанії) та суспільною корисністю (визначається зацікавленістю інвесторів і власників у збереженні та раціональному використанні майна та фінансових ресурсів компанії) [5, р. 155].

Науковці вказують на загострення морально-етичних протиріч у сфері обліку й аудиту в період пандемії COVID-19, що пов'язане з підвищенням рівня використання технологій внаслідок поширення дистанційного формату роботи. Вказана проблема характерна передусім для фахівців аудиторських компаній «Великої четвірки», керівництво яких зробило акцент на технологічній складовій, що негатив-

но вплинуло на реалізацію принципу професійного скептицизму [6, р. 191–192].

Важливим аспектом суспільної довіри виступає критерій суттєвості – визначення релевантності чи нерелевантності інформації для прийняття рішень користувачами звітності на основі оцінки не лише кількісних та/або якісних її характеристик, а й шляхом урахування поведінкових аспектів – насамперед пов'язаних з уникненням ризику. Таким чином, можна зробити висновок про вплив етичного аспекту на критерій суттєвості, який, своєю чергою, посилює чи послаблює суспільну довіру до інституту обліку та аудиту [7].

Прозорість розглядається як фактор забезпечення якості інформації, відображеної у фінансовій звітності. Серед дослідницьких підходів до вимірів прозорості можна виокремити такі – інформативність, відкритість, розкриття (табл. 1). Відповідно до даного підходу кожен вимір прозорості можна оцінити не лише якісно, а й кількісно – шляхом використання відповідного показника (індикатора).

Таблиця 1

Виміри прозорості як фактора забезпеченості якості інформації, відображеної у фінансовій звітності

Вимір	Показник (індикатор)
Інформативність	Достатність; простота доступу
Відкритість	Відкритість для ЗМІ; врахування думки стейкхолдерів
Розкриття	Фінансовий стан; структура та склад керівництва; планування та результати діяльності

Джерело: складено за [8].

Рекомендації Міжнародної федерації бухгалтерів (США) щодо розробки освітніх програм з обліку й аудиту передбачають виокремлення етичного компонента як особливої компетентності – поряд із загальними та спеціальними. Досягнення результатів навчання передбачає формування компетентностей щодо професійного скептицизму та професійного судження, етичних принципів, урахування суспільного інтересу (табл. 2).

Можна зробити висновок, що суспільний інтерес є основою професійної діяльності у сфері обліку та аудиту. Формування відповідних компетентностей досягається шляхом опанування етичної складової в рамках освітніх програм. Етична складова, своєю чергою, безпосередньо впливає на формування професійного скептицизму та професійного судження, які відіграють вирішальну роль при підготовці фінансової звітності.

У преамбулі до Міжнародних стандартів етики професійних бухгалтерів, розроблених Міжнародною федерацією бухгалтерів (МФБ), сформульована місія

МФБ – служіння суспільному інтересу. Разом із тим, чітке визначення суспільного інтересу в зазначених стандартах етики відсутнє, натомість етичні стандарти містять опис таких основоположних принципів, як чесність, об'єктивність, професійна компетентність і належна ретельність, конфіденційність і професійна поведінка [10, р. 2].

У доповіді Міжнародної федерації бухгалтерів, присвяченій суспільному інтересу, дається визначення даного поняття – чиста вигода та процедурна строгість в інтересах суспільства (в широкому розумінні) стосовно дій, рішень і політик [11, р. 1]. Поняття «суспільний інтерес» розглядається в розрізі понять «суспільний» та «інтерес». Суспільний аспект визначає врахування широкого кола зацікавлених осіб – інвесторів, акціонерів, власників, покупців і постачальників, платників податків, виборців, громадян (табл. 3).

Поняття «інтерес» трактується як все, що цінується індивідумом і суспільством. До інтересу включаються права (включно з правом власності), доступ до органів влади, економічна свобода, політична влада (табл. 4).

Узагальнення підходів Міжнародної федерації бухгалтерів до трактування «суспільний інтерес» дозволяє дійти висновку про його багатовимірність і багатовимірність. Загалом серед дослідників і законотворців відсутнє єдине тлумачення публічного інтересу як економічної, правової чи етичної категорії [12].

У Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» виокремлена категорія суб'єктів господарювання – підприємства, що становлять суспільний інтерес. До них належать емітенти цінних паперів, банківські та небанківські установи, великі підприємства [13]. До вказаної категорії підприємств застосовуються підвищені вимоги щодо розкриття інформації про господарську діяльність і підтвердження достовірності фінансової звітності шляхом проведення її щорічної аудиторської перевірки. Можна навести результати дослідження М. Зубахи, присвячене аналітично-аудиторській оцінці ринку підприємств суспільного інтересу – використовуючи трендовий, статистичний, факторний, коефіцієнтний аналіз, розглянуто вплив пандемії на функціонування вказаних підприємств. Автор дійшов висновку, що підприємства суспільного інтересу є генеруючим ядром для розвитку вітчизняної економіки [14, с. 43].

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

1. Професійна етика бухгалтера й аудитора посідає важливе місце в сучасній обліковій науці. Етика як складова підготовки бухгалтерів і аудиторів, разом із фаховими та спеціальними компетентностями, по-

Компетентності та результати навчання за підсумком опанування етичної складової освітніх програм з обліку й аудиту

Компетентність	Результати навчання – демонструвати здатність:
Професійне судження та професійний скептицизм	– здійснювати критичну оцінку при зборі та аналізі даних
	– використовувати технології для нівелювання упередженості при формуванні професійного судження
	– застосовувати критичне мислення для аналізу й оцінки альтернатив при визначенні плану дій
Етичні принципи	– пояснити природу етики
	– пояснити переваги та недоліки підходів до етики, в основі яких лежать правила або принципи
	– ідентифікувати й оцінити ризики, пов'язані з недотриманням етичних принципів
	– діяти належним чином у відповідь на ризики, пов'язані з недотриманням етичних принципів
	– застосовувати етичні принципи в процесі збору, узагальнення, зберігання, оцінки, використання та поширення даних та інформації
	– відповідати етичним вимогам професійної поведінки відповідно до стандартів
Урахування суспільного інтересу	– пояснювати роль і значення етики в межах професійної діяльності та соціальної відповідальності
	– пояснювати роль і значення етики у сфері бізнесу та врядування
	– аналізувати взаємозв'язок між етикою та правом, включно з взаємозв'язком між нормативно-правовою базою та суспільним інтересом
	– аналізувати наслідки неетичної поведінки на рівні особи, професійного середовища та суспільства загалом

Джерело: складено за [9, р. 140–143].

Таблиця 3

Зміст поняття «суспільний» у розумінні Міжнародної федерації бухгалтерів

Група стейкхолдерів	Характеристика
Інвестори, акціонери, власники	Зацікавлені сторони, чії ресурси та достаток залежать від діяльності компанії. Приймають рішення щодо розміщення власних ресурсів
Покупці та постачальники	Якість фінансової інформації та обґрунтованість прийняття рішень справляють безпосередній вплив на управління ресурсами, що, своєю чергою, визначає якість, вартість і доступність товарів і послуг
Платники податків, виборці, громадяни	Широке коло зацікавлених осіб, які відчують на собі вплив якості, доступності та достовірності інформації про діяльність компаній, на основі якої посадові (виборні) особи приймають рішення та реалізують відповідну політику у сфері фінансів, податкового адміністрування, управління державною власністю тощо

Джерело: складено за [11, р. 2].

кликана сприяти підготовці соціально відповідальних професіоналів. Вітчизняні науковці акцентують увагу на зростанні значення етичної складової, особливо в умовах таких викликів, як пандемія та військові конфлікти.

2. Центральне місце в професійній етиці бухгалтера й аудитора посідає поняття «суспільний інтерес». Серед науковців і законодавців відсутнє єдине трактування суті даного поняття. Міжнародна федерація бухгалтерів (МФБ) формулює мету власної

діяльності як служіння суспільному інтересу, який визначає як чисту вигоду та процедурну строгість в інтересах суспільства (у широкому розумінні) стосовно дій, рішень і політик.

3. Відповідно до трактування МФБ суспільний інтерес – багатовимірне та багаторівневе поняття, яке охоплює широке коло зацікавлених осіб (у цьому проявляється «суспільність» інтересу), а також цінності, прагнення, сподівання стейкхолдерів щодо підвищення рівня економічної визначеності, збере-

Зміст поняття «інтерес» у розумінні Міжнародної федерації бухгалтерів

Складові інтересу	Характеристика
Економічна сфера	Підвищення рівня економічної визначеності
Збереження економічних ресурсів власників	Прийняття управлінських рішень на основі доречної, достовірної, точної та повної інформації
Публічна сфера	Підвищення рівня ефективності корпоративного управління на основі якісної та прозорої фінансової та нефінансової інформації
Збереження природних ресурсів	Підвищення рівня ефективності використання природних ресурсів шляхом зменшення вартості їх використання для суспільства

Джерело: складено за [11, р. 3].

ження економічних ресурсів власників, підвищення рівня ефективності корпоративного управління в публічній сфері, збереження природних ресурсів.

4. Серед вітчизняних науковців превалює інтерес до теоретичної складової професійної етики обліковців і аудиторів, проте питання визначення суті суспільного інтересу залишається недостатньо дослідженим. У Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» поняття «суспільний інтерес» не визначено, проте має місце виокремлення категорії підприємств, які становлять суспільний інтерес. До таких підприємств застосовуються підвищені вимоги щодо розкриття звітності та підтвердження її достовірності.

5. Сучасні дослідження результатів діяльності підприємств суспільного інтересу дозволяють стверджувати про наявність проблем із ефективністю використання ресурсів, дотриманням законодавства у сфері обліку та звітності. Дана проблематика набуває особливої актуальності у світі того, що підприємства публічного інтересу становлять ядро економічного розвитку національної економіки.

Подальші наукові розвідки варто спрямувати на аналіз відображення суспільного інтересу у звітності відповідної категорії підприємств різних галузей економічної діяльності, організаційно-правових форм і різної форми власності. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Професійна етика бухгалтера : підручник / С. Ф. Голлов, Я. В. Голубка, В. М. Костюченко та ін. Житомир : Рута, 2022. 260 с.
2. Фоміна О., Ромашко О., Семенова С. Професійна етика бухгалтерів: її особливості та проблемні аспекти дотримання етичних принципів. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-42>
3. Гаман Г. В., Зінченко М. М. Професія бухгалтера та етика його поведінки. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2022. Вип. 50. Ч. 2. С. 172–179. URL: <http://ways.knuba.edu.ua/article/view/288699>
4. Тарасевич Г. П., Чижевська Л. В. Етична відповідальність професійних бухгалтерів у контексті підтрим-

ки цілей сталого розвитку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2023. Вип. 2. С. 49–54.

DOI: [https://dx.doi.org/10.26642/pbo-2023-2\(55\)-49-54](https://dx.doi.org/10.26642/pbo-2023-2(55)-49-54)

5. Accounting Ethics Education: Teaching Virtues and Values / Ed. by Margarida M. Pinheiro and Alberto J. Costa. New York: Routledge, 2021. 181 p.
6. Boulianne E., Lecompte A., Fortin M. Technology, Ethics, and the Pandemic: Responses from Key Accounting Actors. *Accounting and the Public Interest*. 2023. Vol. 23. Iss. 1. P. 177–194. DOI: <https://doi.org/10.2308/API-2022-009>
7. Juma'h A. Behavioral Elements Related to Consideration and Use of the Materiality Concept in Accounting. *Accounting and the Public Interest*. 2019. P. 144–160. URL: https://www.researchgate.net/publication/340579755_Behavioral_Elements_Related_to_Consideration_and_Use_of_the_Materiality_Concept_in_Accounting_Practices
8. Fuadah H., Setiyawati H. The Effects of the Implementation of Transparency and Accounting Information Systems on the Quality of Financial Reports. *International Journal of Business Management*. 2020. Vol. 3. Iss. 11. URL: <http://www.ijojournals.com/index.php/bm/article/view/371/170>
9. International Accounting Education Standards Board. Handbook of International Education Pronouncements. NY: IFAC, 2019. 206 p. URL: <https://www.iaesb.org/iaesb/publications/2019-handbook-international-education-standards>
10. Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards). NY: IFAC, 2021. 337 p. URL: https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/IESBA-English-2021-IESBA-Handbook_Web.pdf
11. A Definition of the Public Interest. IFAC Policy Position 5. June 2012. URL: [https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/PPP%205%20\(2\).pdf](https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/PPP%205%20(2).pdf)
12. Febriyanti D., Syarif D. (2022). Auditing in The Public Interest: An Analysis of Research on The Code of Ethics of the Public Accounting Profession. *Journal of Accounting INABA (JAI)*. 2022. Vol. 1. No. 02. P. 81–93. DOI: <https://doi.org/10.56956/jai.v1i02.126>
13. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#n9>

14. Зубаха М. В. Ринок підприємств суспільного інтересу: аналітично-аудиторська оцінка. *Азросвіт*. 2022. № 5–6. С. 39–44.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.5-6.39>

REFERENCES

- "A Definition of the Public Interest. IFAC Policy Position 5". June 2012. [https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/PPP%205%20\(2\).pdf](https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/PPP%205%20(2).pdf)
Accounting Ethics Education: Teaching Virtues and Values. New York: Routledge, 2021.
- Boulianne, E., Lecompte, A., and Fortin, M. "Technology, Ethics, and the Pandemic: Responses from Key Accounting Actors". *Accounting and the Public Interest*, vol. 23, no. 1 (2023): 177-194.
DOI: <https://doi.org/10.2308/API-2022-009>
- Febriyanti, D., and Syarif, D. "Auditing in The Public Interest: An Analysis of Research on The Code of Ethics of the Public Accounting Profession". *Journal of Accounting INABA (JAI)*, vol. 1, no. 02 (2022): 81-93.
DOI: <https://doi.org/10.56956/jai.v1i02.126>
- Fomina, O., Romashko, O., and Semenova, S. "Profesiina etyka bukhhalteriv: yii osoblyvosti ta problemni aspekty dotrymanna etychnykh pryntsyviv" [Professional Ethics of Accountants: Its Features and Problem Aspects of Observing Ethical Principles]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 46 (2022).
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-42>
- Fuadah, H., and Setiyawati, H. "The Effects of the Implementation of Transparency and Accounting Information Systems on the Quality of Financial Reports". *International Journal of Business Management*. 2020. <http://www.ijoournals.com/index.php/bm/article/view/371/170>
- "Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards)". NY: IFAC, 2021. https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/IESBA-English-2021-IESBA-Handbook_Web.pdf
- Haman, H. V., and Zinchenko, M. M. "Profesiina etyka bukhhaltera ta etyka yoho povedinky" [Accountant's Profession and Ethics of His Behavior]. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannia rynkovykh vidnosyn*, iss. 50, part 2 (2022): 172-179. <http://ways.knuba.edu.ua/article/view/288699>
- Holov, S. F. et al. *Profesiina etyka bukhhaltera* [Professional Ethics of an Accountant]. Zhytomyr: Ruta, 2022.
- "International Accounting Education Standards Board. Handbook of International Education Pronouncements". NY: IFAC, 2019. <https://www.iaesb.org/iaesb/publications/2019-handbook-international-education-standards>
- Juma'h, A. "Behavioral Elements Related to Consideration and Use of the Materiality Concept in Accounting". *Accounting and the Public Interest* (2019): 144-160. https://www.researchgate.net/publication/340579755_Behavioral_Elements_Related_to_Consideration_and_Use_of_the_Materiality_Concept_in_Accounting_Practices
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#n9>
- Tarasevych, H. P., and Chyzhevska, L. V. "Etychna vidpovidalnist profesiinykh bukhhalteriv u konteksti pidtrymky tsilei staloho rozvytku" [Ethical Responsibility of Professional Accountants in the Context of Supporting Sustainable Development Goals]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, no. 2 (2023): 49-54.
DOI: [https://dx.doi.org/10.26642/pbo-2023-2\(55\)-49-54](https://dx.doi.org/10.26642/pbo-2023-2(55)-49-54)
- Zubakha, M. V. "Rynok pidpriemstv suspilnoho interesu: analitychno-audytorska otsinka" [Market of Public Interest Enterprises: Analytical-Audit Assessment]. *Ahrosvit*, no. 5-6 (2022): 39-44.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.5-6.39>